

Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesiyhteistyön strategia 2009–2013

1 Tausta

Haja-asutuksen jätevedet ovat merkittävä vesistöjen kuormittaja Länsi-Uudellamaalla. Vuonna 2004 astui voimaan haja-asutusalueiden jätevesihuoltoa uudistava ns. hajajätevesiasetus eli Valtioneuvoston asetus 542/2003 talousvesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Asetuksen toteutuminen on käynnistynyt hitaasti ja keskitetyn ohjauksen puuttuessa asetusta sovelletaan eri puolille Suomea eri tavoin. Kansalaiset tekevät myös virheinvestointeja tiedon puutteesta johtuen. Asetuksen täytäntöönpano edellyttää kuntien yhteistoimintaa, johon Länsi-Uudellamaalla on vastattu viranomaisten yhteistyöllä. Tarkemmin strategian perusteluja on esitetty 12.10.2008 päivätyssä taustamuistiossa.

Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesiyhteistyön strategia koskee vuosia 2009–2013 ja sen tarkoituksena on ohjata ja tukea alueen kuntien päätöksentekoa, ohjeistusta ja valvontaa haja-asutuksen jätevesiä koskien. Strategia on jatkoa Länsi-Uudenmaan hajajätevesityöryhmän (2004–) ja hajajätevesihankkeen (2007–2008) työlle. Strategia valmisteltiin osana hanketta kuntien ja

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n yhteistyönä (strategiatyöpaja 12.5.2008, strategian hyväksyminen ohjausryhmässä 13.11.2008). Valmistelussa on ollut mukana kuntien ympäristönsuojelu-, rakennusvalvonta-, ympäristöterveydenhuoltoviranhaltijoita sekä vesi- ja viemärilaitosten edustajia. Toteutuessaan strategialla on myönteinen vaikutus alueen työllisyyteen, vesistöjen ja ympäristön tilaan sekä ilmastonmuutoksen hillintään.

2 Visio vuodelle 2014

Puhtaat pinta- ja pohjavedet, uimavedet ja juomavesikaivot ovat osa terveellistä ja viihtyisää länsi-uusmaalaisesta ympäristöstä. Tyytyväisillä asukkailla on käytössään edistyksellinen, omaan kiinteistöön ja tilanteeseen sopiva, toimiva jätevesiratkaisu. Suosituttuja ovat kuivakäymälä ja harmaiden vesien puhdistus, sekä naapuruston ja kylien yhteiset jätevedenpuhdistusratkaisut. Jätevesien käsittely on osa vesien- ja ympäristönsuojelua. Se takaa jätevesien hyvän puhdistustason sekä ravinteiden ja lietteiden kierrätyksen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

3 Tavoitteet vuoteen 2014

1.	OIKEAA TIETOA	= Osapuolet tuntevat hajajätevesiasetuksen tärkeimmät velvoitteet ja heidän saatavillaan on riittävästi oikeaa tietoa jätevesiratkaisujen perustaksi.
2.	YHTENÄINEN KÄYTÄNTÖ	= Länsi-Uudenmaan kunnat soveltavat hajajätevesiasetusta käytäntöön yhtenäisellä tavalla.
3.	KESKITETYT RATKAISUT	= Haja-asutuksen jätevesihuolto ratkaistaan keskitetysti silloin kun se on ympäristönsuojelun ja talouden kannalta paras ratkaisu.
4.	HYVÄT HAKEMUKSET JA TOTEUTUS	= Kiinteistönomistajat uusivat vanhat jätevesijärjestelmänsä asetuksen mukaisesti ja käsiteltäviksi tulevat uusien kiinteistöjen hakemukset vastaavat asetuksen vaatimuksia ja ovat siten nopeasti käsiteltäviä.
5.	KOORDINOITU VALVONTA	= Länsi-Uudenmaan kuntien viranomaiset valvovat hajajätevesiasetuksen toteutumista alueella koordinoitusti, järjestelmällisesti ja vaikuttavasti

4 Toimenpiteet ja organisointimalli vuosina 2009–2013

Tässä toimenpideohjelmassa esitetään kuntien yhteisen toiminnan painopisteet vuosille 2009-2013. Yksityiskohtaisemmat tavoitteet ja toimenpiteet täsmentyvät rahoituksen varmistuttua.

1. OIKEAA TIETOA	<p>Alueellinen jätevesineuvonta suomen ja ruotsin kielellä (LUVY):</p> <ul style="list-style-type: none"> Oikeaa ja olennaista tietoa kootaan ja tarjoillaan: vesien- ja ympäristönsuojelun kannalta paras tekniikka (jätevesiratkaisujen soveltuvuus eri oloihin, kokonaiskustannukset, ympäristövaikutukset, käyttö ja huolto, kuivakäymälät ja harmaiden vesien käsittely, yhteisratkaisut). Verkkoneuvonta www.hajavesi.fi, www.glesbygdensvatten.fi sekä www.vesiensuojelu.fi/jatevesi, puhelinneuvonta, tarvittaessa tiedotustilaisuudet
2. YHTENÄINEN KÄYTÄNTÖ	<p>Länsi-Uudenmaan yhteisen ohjeistuksen luominen ja käyttöönotto: Länsi-Uudenmaan jätevesityöryhmä (kuntien rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu) sekä vesi- ja viemärilaitokset valmistelevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sovitetaan vesiensuojelullisesti herkkien alueiden määritelmät ja linjataan niille sopivat jäteveden käsittelytavat (työryhmä, 2009) Rajataan herkkä alueet kartalle/paikkatietojärjestelmään ja kohdennetaan kiireellisimmät toimet, kuten valvonta, niille (kunnat, 2009–) Testataan YM:n hajajätevesiasetuksen soveltamisohjetta (kunnat pilottialueilla, 2009) ja laaditaan siihen perustuva Länsi-Uudenmaan menettelytapaohje kuntien ympäristö- ja rakennuslautakunnille hyväksyttäväksi (työryhmä 2009) Noudatetaan yhtenäistä menettelytapaa koko alueella (kunnat, 2010–) <p>Jätevesilietteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Edistetään asuinkiinteistöjen jätevesilietteen asianmukaista käsittelyä yhdessä alan keskeisten toimijoiden kanssa (kunnat, LUVY, vesi- ja viemärilaitokset, Rosk'n Roll (Länsi-Uudenmaan jätehuollon liikelaitoskuntayhtymä ja tytäryhtiö Rosk'n Roll)
3. KESKITETYT RATKAISUT	<p>Edistetään yhteisiä jätevesihuoltoratkaisuja kuten vesiosuuskuntia</p> <ul style="list-style-type: none"> Välitetään kunnista saatavissa olevaa tietoa kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmista sekä muista suunnitteilla tai vireillä olevista keskitetyistä ratkaisuista. Välitetään tietoa myös alueista, joille ei suurella todennäköisyydellä ole tulossa keskitettyä jätevedenpuhdistusta (vesi- ja viemärilaitokset ja jätevesityöryhmä. LUVY) Osuuskuntaratkaisut toteutetaan yhteistyössä kunnan vesi- ja viemärilaitoksen kanssa Tiedotetaan vesiosuuskunnista ja niiden hyödyistä alueen asukkaille Helpotetaan aloittelevien vesiosuuskuntien toimintaa ja laadukasta toteutusta: osallistutaan asukastilaisuuksiin sekä ylläpidetään vesiosuuskuntia koskevaa tietoa verkkosivuilla (LUVY), taloudellinen tuki ja teknisen suunnittelun ohjaus kunnan harkinnan mukaan (kunnat)
4. HYVÄT HAKEMUKSET JA TOTEUTUS	<p>Aktivoidaan kiinteistönomistajia hankkimaan tasokkaat suunnitelmat ja kohteeseen sopivat järjestelmät:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lupavaiheen valvonta: vaaditaan suunnitelmilta yhtenäistä korkeaa tasoa mm. turvaamalla suunnitelmien käsittelyyn kunnassa riittävät resurssit (kunnat, 2009–) Valvotaan toteutusta ja tiedotetaan valvonnan käynnistymisestä (ks. tavoite 5) Tarjotaan neuvomalla myönteisiä malleja kiinteistönomistajille: valmiit lomakkeet, mallisuunnitelma, mallikohteet ja tutustumiskäynnit niihin (LUVY, kunnat).
5. KOORDINOITU VALVONTA	<p>Länsi-Uudenmaan yhteisen hajajätevesivalvonnan käynnistäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> I vaihe: Valvonnan esiselvitys (2009): laaditaan valvontakohteiden ja työtapojen sekä tietojen tallentamisen kuvaus (työryhmä ja LUVY, kevät). Toteutetaan kenttävalvonta valituilla pilottialueilla (kuntien palkkaamat kesätyöntekijät, joita LUVY koordinoi, kesä); laaditaan valvontahankkeen suunnitelma (syksy) II vaihe: Valvontahanke (2010–2013): laaditaan alueellinen valvontasuunnitelma kuntaosioineen ja ryhdytään toteuttamaan sitä herkillä alueilla (työryhmä, LUVY, kunnat) III vaihe: Valvonta toimii suunnitelmien mukaan (2014–)

5 Toteuttamisen kustannukset, rahoitus ja seuranta

Strategian toteuttamisen kustannukset ovat kuntien yhteisten toimintojen osalta vuosina 2009–2013 yhteensä noin vajaa 510 000 €. Vuonna 2009 esitettyjen toimenpiteiden kustannukset ovat noin 90 000 € (alueellinen jätevesineuvonta 20 000–30 000 €, yhtenäisen soveltamiskäytännön koordinoitavat 10 000 €, valvonnan esiselvitys 20 000 €, vesiosuuskuntien edistäminen 30 000 €).

Oheisessa taulukossa esitetyt kustannusarviot sisältävät kuntien yhteisten toimintojen koordinoimien. Jätevesineuvontaa ja valvonnan koordinoimista toteutettaisiin alueella suomeksi ja ruotsiksi kahden työntekijän voimin siten, että Hiiden ja Raaseporin alueet saisivat tarvitsemansa palvelut. Taulukossa esitetyn lisäksi kunnat

palkkaavat tarvittavassa määrin valvonnan kenttätöihin kesätyöntekijöitä, joille tarjotaan keskitetysti työnohjaus LUVY:stä.

Strategian toteuttamiseksi haetaan resursseja kunnista (tekninen toimi/ympäristönsuojelu/ ympäristöterveys/rakennusvalvonta). Lisäksi haetaan erikseen hankerahoitusta mm. Uudenmaan liitolta ja Kuntaliitolta. Kuntien kustannusosuudet jaetaan asukaslukumääriin perustuen, viemäriverkon ulkopuolisen asutuksen määrää painottaen.

Alueella toimii jo Länsi-Uudenmaan hajajätevesiyöryhmä, jossa kunnilla on edustus. Hankkeille perustetaan tarpeen mukaan erilliset ohjausryhmät.

Tavoite	Toteutustapa	Työpanos yhteishankkeisiin hlötyökk v.2009*	Kustannukset vuonna 2009	Kustannukset vuosina 2010–2013/vuosi	Yhteensä € 2009–2013
1. OIKEAA TIETOA	Alueellinen jätevesineuvonta (suomeksi ja ruotsiksi)	4 kk (2x2)	20 000 €	noin 20 000 €/v	100 000 €
2. YHTENÄINEN KÄYTÄNTÖ	Työryhmän koordinointi ja kokouksien valmistelutyö	2 kk	10 000 €	noin 7 500 €/v	40 000 €
3. KESKITETYT RATKAISUT	Asukastilaisuuudet ja tiedotus vesiosuuskunnista, työryhmätyö	6 kk	30 000 €	noin 30 000 €/v	150 000 €
4. HYVÄT HAKEMUKSET JA TOTEUTUS	Laajennettu jätevesineuvonta, Lupa- ja toteutusvalvonta*	2 kk (2x1)*	10 000 €	noin 7 500 €/v	40 000 €
5. KOORDINOITU VALVONTA	Kolmivaiheinen toteutus: I esiselvitys, II valvontahanke, III valvonta toimii	4 kk**	20 000 €	noin 40 000 €/v	180 000 €
Yhteensä		18 kk	90 000	noin 105 000 €/v	510 000 €

*Kunnat resursoivat tarvittavan jätevesisuunnitelmien käsittelyn alueellaan.

**Yhteisesti toteutettavan koordinoimien ja kesätyöntekijöiden koulutuksen ja ohjeistuksen kustannukset ovat tässä taulukossa mukana. Yhteisten kustannusten lisäksi lisäksi kunnat palkkaavat kesätyöntekijöitä yhteisen, LUVY:n koordinoiman valvontahankkeen toteuttamiseksi.